

Spraak-en taalontwikkelingsstoornis (STOS)

Spraak = productie/het uitspreken van klanken, lettergrepen en woorden (o.a. stotteren, verbale dyspraxie en articulatiemoeilijkheden)

Taal = taal omvat klankleer, woordleer, zinsleer, de betekenis van woorden, gebruik van taal en metalinguïstisch bewustzijn (o.a. ontwikkelingsdysfasie*).

Het is een breed spectrum dus bij iedereen anders en komt voor in alle talen. Vaak geeft het ook moeilijkheden op andere domeinen.

Mogelijke sterke kanten

- Taalbegrip is beter dan taalproductie
- Groot doorzettingsvermogen
- Sterk visueel geheugen
- Sterke non-verbale communicatie
- Sterk in visueel-ruimtelijke taken
- Communicatiedrang
- ...

Mogelijke struikelblokken

Weinig innerlijke taal = zelfsturing door in jezelf te 'spreken'

- Moeite met plannen en organiseren
- Starten en stoppen van een opdracht is moeilijk

Taalbegrip en taalproductie

- Moeizame inprenting van nieuwe info/woordenschat en vreemde talen
- Onthouden vaak kernwoorden: negaties, voegwoorden en passieve constructies gaan verloren
- Moeite met begrijpen van meervoudige en complexe opdrachten die veel taal bevatten
- Dingen letterlijk interpreteren
- Zwakke luisterhouding
- Lange verwerkingstijd nodig
- foutieve zinsbouw
- Chaotisch vertellen
- Articulatiemoeilijkheden/versprekingen
- Woordvindingsmoeilijkheden = het woord kennen, maar niet kunnen ophalen uit het geheugen

	<p>Sociaal</p> <ul style="list-style-type: none">- Leggen moeilijker contact- Gesprekken volgen is moeilijk- Misverstanden in sociale contacten kunnen zorgen voor conflicten- Moeite met onvoorziene/ongeplande situaties omwille van verminderde flexibiliteit
--	--

Wat werkt?

Eenvoudige en heldere taal

- Korte, duidelijke zinnen gebruiken
- Verwoord wat je begrepen hebt: “Dus je bedoelt...”.
- Begrip checken. Laat eventueel in eigen woorden uitleggen: “Herhaal eens wat je moet doen?” ...
- Woordenschatnetwerken verstevigen en uitbreiden door voorkennis op te roepen / netwerken te activeren
- Ondersteuning bij woordvindingsproblemen bv. eerste letter geven, woordenlijsten aanleggen, antwoordmogelijkheden geven,...
- Verwerkingstijd geven na vraag of instructie

Klasorganisatie

- Opdrachten op bord
- **Visuele** ondersteuning bieden: mindmaps, picto's, belangrijke woorden aanduiden, filmpjes, regel- en hulpkaarten ...
- Abstracte begrippen **visualiseren**, pre-teaching
- Meervoudige opdrachten **opsplitsen**, opdrachten concreet omschrijven – deelstappen
- Laat mondelinge opdrachten/antwoorden altijd voorbereiden
- Groepswerk: afspraken en gedragsregels
- Materiaal in klas laten
- Geef voldoende **erkenning** en positieve feedback, dit stimuleert hun zelfvertrouwen
- Heb oog voor hun talenten

Wat helpt bij het studeren

- Ingevulde cursus
- Teksten voor lees- en luisteropdrachten op voorhand meegeven
- Planningen/stappenplan voor langlopende opdrachten
- Voorbeeldvragen examen

Wat helpt bij toetsen/examens

- Zorg voor enkelvoudige opdrachten/vraagstelling
- Quoteren op inhoud, los van zinsbouw, taalgebruik,...
- Mogelijkheid tot mondelinge toelichting
- Geef langere werktijd
- Tijdens de luisteroefening: tekst of film ter ondersteuning
- Bied alternatieve schrijfoopdrachten aan (bv. kortere tekst schrijven, andere vorm,...)
- Werk met aanvulzinnen (bv. Een parallellogram is een die uit 2 vanzijde bestaat)
- Varieer in vraagtypes (meerkeuze, invul, aankruisen,...)
- Laat gebruik van woordenlijsten en visuele hulpmiddelen toe

*Ontwikkelingsdysfasie is een complexe stoornis in de opbouw van het taalsysteem, waardoor het taalbegrip en/of de taalproductie zich, in vergelijking met kinderen van dezelfde ontwikkelingsleeftijd, langzamer of anders ontwikkelen.

Vaak worden er ook andere termen gebruikt voor ontwikkelingsdysfasie:

taalontwikkelingsstoornis, TOS, dysfasie, specifieke taalstoornis, semantisch-pragmatische taalstoornis, ...